

Maakuntavaltuusto 20.6.2023

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

ARVIOINTIKERTOMUS 2022

Päijät-Hämeen maakuntaliitto -kuntayhtymä Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Maakuntavaltuuston valtuustokaudellaan asettama tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 §:n mukaisesti Päijät-Hämeen liiton hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta valtuustolle. Lautakunnan tehtävät kuntalain mukaan ovat:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Lautakunnan tehtävänä on erityisesti arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarvittaessa lautakunnan tehtävänä on myös hankkia tilintarkastuskertomuksessa kohdistetuista muistutuksista asianomaisten selvitykset ja maakuntahallituksen lausunto sekä tehtävä tämän jälkeen oma päätösehdotus valtuustolle niistä toimenpiteistä, joihin tilintarkastuskertomus ja siinä annetut muistutukset sekä hankitut selvitykset ja lausunnot antavat aihetta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Maakuntavaltuusto on 11.10.2021 asettanut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2021–2025. Tarkastuslautakunnan kokoonpano on ollut seuraava:

Varsinaiset jäsenet

pj Merja Vahter
vpj Pasi Karjalainen
Leea Jokinen
Markku Karjula

Henkilökohtainen varajäsen

Milla Bruneau
Markku Saarelma
Christa Asikainen
Vesa-Matti Virtanen

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Päijät-Hämeen liiton tilintarkastaja JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja teknisestä toteutuksesta on vastannut hallintojohtaja Jari Paakkunainen.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta vastaa hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä. Tarkastuslautakunta on tehnyt arviointityötään noudattaen vuodelle 2022 laadittua arviointisuunnitelmaa. Arviointia on suoritettu tutustumalla pöytäkirjoihin, vuoden 2022 tilinpäätökseen ja talousarvioon sekä muihin asiakirjoihin, kuulemalla johtavia viranhaltijoita ja tehtävälalueiden vastuuhenkilöitä sekä työntekijöitä.

Arvioinnin lähtökohta on valtuuston asettamat sitovat ja pitkänajan tavoitteet. Näitä verrataan vastuualueiden esittämiin raportteihin. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteisiin pääsyä, tuloksellisuutta ja

kriittisiä tekijöitä sekä keinoja, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan. Arviointia suoritetaan kokonaisvaltaisesti ottaen kaikki osa-alueet huomioon. Arviointikertomus on toinen 2021–2025 kausien jaksosta.

Tarkastuslautakunta on työohjelmansa kautta seurannut hallinnon toimintaa ja sen työskentelyä niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joita valtuusto on edellyttänyt.

Tarkastuslautakunnan arviointi toiminnasta keskittyy valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumiseen.

Tilintarkastaja

Tilintarkastaja Ulla-Maija Tuomela on antanut 28.4.2023 tilintarkastuskertomuksen kaudelta 1.1.2022–31.12.2022.

Tilintarkastaja on kertomuksessaan esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastetulta tilikaudelta.

Varsinainen toiminta ja päätehtävät

Liiton ydintehtävät jakaantuvat neljään vastuualueeseen:

Hallinto- ja tukipalvelut	Aluesuunnittelu ja tutkimustoiminta	Aluekehitys	Edunvalvonta ja kuntayhteistyö
Liiton luottamushenkilö-, yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä vastaaminen.	Maakuntakaavan laatiminen, ajan tasalla pito ja kehittäminen sekä toteuttamisen edistäminen.	Maakunnan pitkän tähtäimen kehittämissuunnitelmien ja politiittisten linjausten ja tavoitteiden valmistelu (ml. maakuntasuunnitelma ja -ohjelma).	Säännöllinen maakunnan kuntien yhteistyö, mm. Kuntajohtajakokoukset ja Päijät-Hämeen puheenjohtajafoorumin toiminta.
	Maakunnan tilan ja kehityksen seuranta.	Valtuustokauden strategisten tavoitteiden valmistelu.	Maakunnan edunvalvonnan suunnittelu ja toteuttaminen yhteistyössä mm. Kuntien ja Etelä-Suomen maakuntien kanssa.
	Liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen, ajan tasalla pito ja edistäminen jatkuvan liikennejärjestelmätöön sekä sidosryhmätyöskentelyn ja edunvalvonnan keinoin.	Yleinen maakunnan kehittäminen. Maakuntien välinen yhteistyö.	Kansainvälinen yhteistyö ja edunvalvonta EU-tasolla.
	Lahden kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimus- työ yhdessä kuntien ja valtion kanssa. • Lahden kaupunkiseudun suunnitelman ja sen edellyttämien selvitysten laatiminen • MAL-sopimuksen toimenpiteiden seuranta	Euroopan rakennerahasto-ohjelman alueellinen toimeenpano.	Päijät-Hämeen liiton ulkoinen ja sisäinen viestintä.
	Päijät-Hämeen rakennemallin ja sen edellyttämien selvitysten laatiminen.		
	Maakuntien välinen yhteistyö.		

Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Luottamushenkilöhallinto

- maakuntavaltuusto on kokoontunut kaksi kertaa ja käsitellyt 21 asiaa
- maakuntahallitus on kokoontunut 11 kertaa ja käsitellyt 180 asiaa
- tarkastuslautakunta on kokoontunut yhdeksän kertaa

Lautakunnan arvio:

Luottamushenkilöhallinto on kokoontunut suunnitellun mukaisesti.

Hallinto- ja tukipalvelut

Toiminnalliset tavoitteet 2022–2024	Toimenpiteet 2022	Mittarit	Toteutuminen
Sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen.	Päivitetään sääntöjä ja ohjeita tarpeen mukaan.	Tehty.	Hallintosääntö ja matkustusohjeet päivitetty. Tehty ja hyväksytty liiton asiakirjajulkaisuuskuvaus.
Pelastuslaitoksen siirtyminen hyvinvointialueeseen ja siihen liittyvät hallinnolliset tehtävät.	Yhteistoimintasopimuksen irtisanominen ja sääntöjen päivitykset.	Tehty.	Maakuntavaltuusto on osaltaan tehnyt pelastuslaitoksen liikelaitoksen purkamispäätöksen. Lisäksi on tehty hva:lle siirtymiseen liittyviä hallinnollisia tehtäviä.
Sähköisen arkistoinnin suunnittelu ja toteuttaminen.	Tietojärjestelmämigraation suorittaminen, sähköisen arkistoinnin suunnittelu ja toteuttaminen.	Tehty.	Tietojärjestelmämigraatio tehty. Toiminnanohjaussuunnitelma on pääosin ajan tasalla ja sähköisen arkistoinnin suunnittelu on loppusuoralla.
Tiedonhallintalain mukaiset tietoturvasuojauksen ja suojaustoimenpiteet.	Tietojärjestelmien ja aineistojen kokonaistietoturvasuojauksen varmistaminen (tietojen siirtäminen, käyttöoikeudet, lokitietojen kerääminen, järjestelmien tietoturvasuojauksen jne.)	Tehty.	Tehty Microsoft 365 ympäristön tietoturvakartoitus, Päijät-Hämeen liiton IT-riskienhallintakartoitus ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvä riskikartoitus. Kartoitusten pohjalta on tehty muutamia parannuksia ja kehitetty entisestään tietoturvan ja tietosuojan tasoa. Loput toimenpiteet valmistuvat kevään 2023 aikana.
Henkilöstön ja luottamushenkilöiden koulutuksen järjestäminen.	Henkilökunnalle järjestetään tarpeen mukaan koulutusta ja saatetaan loppuun luottamushenkilöiden koulutuskokonaisuus.	Tehty.	Luottamushenkilöille on järjestetty koulutusta FCG:n toimesta. Henkilökunnalle on järjestetty viestintä- ja somekoulutusta.
Johtoryhmän työskentely ja koulutus.	Johtamisen ja työnteon tapoja kehitetään tukemaan vastuullista työskentelyä; yhteistyötä ja tiedonkulkua yli vastuurajojen ja suhteessa sidosryhmiin parannetaan.	Johtoryhmän valmennuksen toteutuminen keväällä 2022; Aktiivisen yhteistyön toteutuminen sekä tiedon säännöllinen välittyminen liiton sisällä johtoryhmässä ja toimistopalaverissa sekä keskeisten sidosryhmien kanssa.	Johtoryhmälle järjestettiin koulutusta keväällä. Lisäksi on panostettu aktiivisen yhteistyön toteutumiseen ja tiedon säännölliseen välittymiseen liiton sisällä johtoryhmässä ja toimistopalaverissa sekä keskeisten sidosryhmien kanssa.

Lautakunnan arvio:

Hallinto- ja tukipalveluille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Lautakunta pitää erityisen tärkeänä tehtyjä IT-ympäristön parantamistoimenpiteitä ja henkilötietojen käsittelyn riskikartoituksia. Tietoturvan ja tietosuojan tason parantamiseen tulee jatkossakin kiinnittää systemaattista huomiota.

Aluesuunnittelu ja tutkimustoiminta

Toiminnalliset tavoitteet 2022–2024	Toimenpiteet 2022	Mittarit	Toteutuminen
Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan lainvoimaisuus	Vaihemaakuntakaavasta jätettyjen valitusten ratketessa Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa vaihemaakuntakaavan hyväksymisen kannalta edullisesti, kuulutetaan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava lainvoimaiseksi. Jos valittajat saavat jatkovalituslupia korkeimpaan hallinto-oikeuteen, kirjoitetaan valituksiin vastineet.	Lainvoimaisuuskuulutus tai vastineet valituksiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen	Ei toteutunut. Vaihemaakuntakaavasta on jätetty valituslupahakemus ja valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joiden käsittely on vielä kesken.
Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin ja suunnitelmia tukevien selvitysten laatiminen	<p>Laaditaan vaihtoehtoisia luonnoksia ja arvioidaan niiden vaikutuksia työlle asetettuihin tavoitteisiin nähden.</p> <p>Laaditaan yksi ehdotuksena nähtäville asetettava Lahden kaupunkiseutusuunnitelma ja Päijät- Hämeen rakennemalli ja arvioidaan sen vaikutukset maankäyttö ja rakennuslain mukaisesti.</p> <p>Laaditaan suunnittelutyön tueksi selvityksiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (tulevaisuus skenaariotyö ja viherverkostoselvitys valmistuneet 2021) • keskus- ja kaupan palveluverkkoselvitys, 03/2022 • matkailu- ja tapahtumaselvitys, 04/2022 • pyöräilyn pääverkkoselvitys, 6/2022 • lisäraideselvitys välillä Kerava-Lahti-Kouvola, 6-8/2022 	Suunnittelutyö ja selvitysten laadinta on edennyt tavoitteen mukaisessa aikataulussa.	Työ on edennyt aikataulun mukaisesti.

<p>Uusi kokonaismaakuntakaava</p>	<p>Jatketaan ajantasaisuuden arviointia.</p> <p>Laaditaan uusittavaa kokonaismaakuntakaavaa tukevia selvityksiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuulivoimaselvitys, 06/2022 • kulttuuriympäristöselvitys, sisältäen rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman, liitto osallistuu rahoitukseen 12/2022 asti. Työ tavoitteena valmistua 12/2023 <p>Haetaan YM:ltä rahoitusta tuulivoimaselvityksen täydentämiseen mm. Natura-arvioinneilla ja kuntalaisten osallistamisella. Täydentävät selvitykset, 12/2022.</p>	<p>Selvitykset ovat valmistuneet tavoitteen mukaisessa aikataulussa.</p>	<p>Ajantasaisuuden arviointityötä on tehty KSSa ja rakennemallia laadittaessa.</p> <p>Tuulivoimaselvitys valmistui ja kulttuuriympäristöselvitys on työn alla.</p> <p>YM:ltä saatiin rahoitus Natura-arviointeihin ja osallistamiseen. Natura-arvioinnit on laadittu ja työpajoja järjestettiin kunnissa kesällä ja syksyllä 2022.</p>
<p>Jatkuva liikennejärjestelmätyö</p>	<p>Toteutetaan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja MAL-sopimuksen toimenpiteitä.</p> <p>Laaditaan aloitettu pyöräilyn pääverkon selvitys ja kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma.</p> <p>Viimeistellään kestävät matkaketjut -selvitys.</p>	<p>Hankkeet on tehty valmiiksi.</p>	<p>Pyöräilyn pääverkon ja kestävät matkaketjut selvitykset ovat valmistuneet. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laadintaan haettiin Traficomien rahoitusta yhteistyössä LABn kanssa, mutta sitä ei saatu.</p>
<p>Jatkuva maakunnan tilan ja kehityksen seuranta</p>	<p>Seurataan maakunnan tilaa ja kehitystä erityisesti Lahden kaupunkiseutusunnitelman ja Päijät- Hämeen rakennemallin tueksi. Lähtötietoja ArcGis Online -sivustolla pidetään yllä eri maankäytön teemojen osalta ja tuotetaan sinne puuttuvaa tietoa. Materiaali on käytettävissä myös muiden vastuualueiden ja Päijät-Hämeen kuntien käyttöä varten.</p>	<p>Lähtötiedot ovat ajantasalla ja käytössä.</p>	<p>Maakunnan tilasta on koottu nykytilatiedot KSS:n ja rakennemallin laatimisen tueksi. Aineistojen päivitys on ajankohtainen kokonaismaakuntakaavan käynnistämisen yhteydessä syksyllä 2023.</p>
<p>Lahden kaupunkiseudun MAL- seuranta- ja sopimustyö</p>	<p>Laaditaan paikkatietopohjainen ja nettiselaimella toimiva palvelu MAL-toimenpiteiden seurannan tueksi. Osallistutaan seurantaryhmän kokouksiin ja uutta sopimusta valmisteleviin kokouksiin. Nostetaan sopimusneuvotteluihin Lahden kaupunkiseutusunnitelman ja Päijät-Hämeen</p>	<p>Seurantatyökalu on käytössä ja MAL-sopimusneuvotteluja käydään.</p>	<p>MAL toimenpiteiden seurantasivusto on tehty. MAL-kokouksissa on esitetty KSS:sta toimenpiteitä seuraavan MAL-sopimuskauden toimenpiteiksi.</p>

	rakennemallityön pohjalta nousseita toimenpiteitä valtion kanssa yhdessä rahoitettavaksi.		
Kuntien alueidenkäytön muu edistäminen	Annetaan lausunnot kuntien kaavoista ja muiden viranomaisen suunnitelmista. Osallistutaan viranomaisneuvotteluihin ja ELY:n kehittämiskeskusteluihin kuntien kanssa.	Lausunnot on käsitelty määräajassa ja kehityskeskusteluihin on osallistuttu.	Lausunnot on käsitelty määräajassa ja kehityskeskusteluihin on osallistuttu.

Lautakunnan arvio:

Aluesuunnittelu ja tutkimustoiminnalle asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Vaihemaakuntakaavasta on jätetty valituslupahakemus ja valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joiden käsittely on vielä kesken. Tarkastuslautakunta kiinnittää viime vuoden tapaan huomiota MAL-työn suureen merkitykseen maakunnalle. Valmistunut MAL-toimenpiteiden seurantatyökalu on omiaan lisäämään ja parantamaan suunnittelun koordinoitua ja hankkeiden seurantaa.

Aluekehitys

Toiminnalliset tavoitteet 2022–2024	Toimenpiteet 2022	Mittarit	Toteutuminen
Rakennerrahastotoiminta ja muu aluekehityksen rahoituksen tuki.	EAKR-haku tammi-maaliskuussa 2022. Muiden rahoituslähteiden viestintään osallistuminen.	Haku toteutettu, hankepääötökset valmisteltu syksyyn 2022 mennessä. Muiden rahoituslähteiden viestintään osallistuttu.	Toteutettiin kaksi hakua. Ensimmäisessä 12.5.-16.6.2022 haussa jätettiin 21 hakemusta ja toisessa EAKR-haussa 14.11.-21.12.2022 10 hakemusta. AKKE-rahoituksessa oli jatkuva haku ja vuonna 2022 rahoitettiin 32 hanketta. Lisäksi viestittiin muista rahoitusohjelmista ja niiden hauista, mm. RRF ja Interregit.
Maakunnallisen kehittämistoiminnan koordinointi: MYR, MYRS, ÄES-kärjet, muut temaattiset ryhmät (ml. valmisteilla oleva "kohtaanto-ongelmaryhmä").	Muodostetaan ÄES-kärkiin toimintamalli ja työryhmät (uusi toiminto). Toteutetaan MYR ja MYRS säädösten mukaan. Temaattiset ryhmät niiden suunnitelmien mukaan.	ÄES-kärkiryhät toiminnassa syksyyn 2022 mennessä. MYR ja MYRS 2-3 krt vuodessa. Muut temaattiset ryhmät niiden suunnitelmien mukaan.	Joulukuussa käynnistyi ruoka ja juoma -teema. Sport-kärki toimii. Oma äes-hanke tukee valmistuksen kärkiteemaa. Vihreän siirtymän tiekartta on käynnistetty uudistamaan ilmasto- ja kiertotaloustavoitteita laajemmin. MYR kokoontui kolme kertaa ja lisäksi pidettiin yksi kirjallinen menettely. MYRS kokoontui kahdeksan kertaa.
Olemassa olevien oman tuotannon hankkeiden toiminta ja sopivien uusien hankkeiden hakeminen.	Olemassa olevien hankkeiden hyvä hallinto. Strategiaan sopivien uusien hankkeiden hakeminen.	Kolme uutta hakemusta jätetty alkuvuodesta 2022.	Canemure tukee vihreän siirtymän tiekarttatyötä, CEI:n alueellinen toimintasuunnitelma edisti alueen kiertotaloustoimia etenkin asukkaiden suuntaan, Ilmastokumppanuus hanke käynnisti maakunnallisen kunta-yritysyhteistyö toimintamallin. Bioregio- ja TANIA-hankkeet päätettiin. Laaja Horisontti-haku Jätetyt hakemukset, jotka hyväksyttiin Lotti Interreg Europe (IE), jossa liitto on pääpartneri ja CEI Boost IE osatoteuttaja.

Lautakunnan arvio:

Aluekehitykselle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Lautakunta pitää hyvänä, että eri rahoituskanavista viestitään aktiivisesti ja tätä kehitystä tulee jatkossa edelleen vahvistaa. Liiton oma hanketoiminta on ollut myös poikkeuksellisen vilkasta. Hankkeet tukevat hyvin liiton strategisia kärkiä ja älykkään erikoistumisen strategiaa.

Edunvalvonta ja kuntayhteistyö

Toiminnalliset tavoitteet 2022–2024	Toimenpiteet 2022	Mittarit	Toteutuminen
Edunvalvonnan tavoitteet ja seuraavaan hallitusohjelmaan vaikuttaminen	Päijät-Hämeen edunvalvontatavoitteiden täsmentäminen ja hallitusohjelmataavoitteiden valmistelu. Yhteistyö Etelä-Suomen maakuntien kanssa.	Tavoitteet hyväksytyt maakuntahallituksessa. Toteutettu yhteisiä edunvalvontatoimia Etelä-Suomen maakuntien kanssa	Päijät-Hämeen ja Lahden hallitusohjelmataavoitteet valmisteltiin laajassa yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteet hyväksyttiin kesäkuun maakuntahallituksen kokouksessa. Yhteisiä edunvalvontatoimia sekä Lahden kaupungin että Etelä-Suomen maakuntien kanssa on valmisteltu ja toteutettu aktiivisesti. Viime vuoden syyskaudella edunvalvonta- ja hallitusohjelmataavoitteista järjestettiin kaksi koulutustilaisuutta luottamushenkilöille sekä EU-vaikuttamiskoulutustilaisuus
Kansainvälinen toiminta vahvistuu koronan jälkeen	Päijät-Hämeen liiton aktiivinen toiminta CPMR:n BSC:ssa. Helsinki EU Officen palveluiden hyödyntäminen ja EU-rahoitusmahdollisuuksista viestiminen alueen toimijoille.	Päijät-Hämeen edustaja nousee 2022 BSC:n hallituksen varajäseneksi. Liikennetyöryhmän varapuheenjohtajuus. Toteutetut viestintätoimet.	Pekka Komu valittiin BSC:n hallituksen varajäseneksi ja liikennetyöryhmän varapuheenjohtajaksi. Liiton kv-linjauksia päivitettiin ja käynnistettiin EU-edunvalvonnan kehittämistoimet yhdessä Lahden, Lappeenrannan ja Eteläkarjalan sekä LUT-konsernin kanssa. Helsinki EU-officen kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistettiin koronan jälkeen.
Kuntayhteistyön vahvistaminen	Päijät-Hämeen PJ-Foorumin ja kuntajohtajakokousten valmistelu. "Päijät-Hämeen huippukokouksen" toteutus.	Tehty.	Kuntajohtajakokoukset ja PJ-foorumit on toteutettu suunnitellusti. "Huippukokousta" ei järjestetty. Loppuvuodesta käynnistettiin hyvinvointialueen, kuntien ja liiton yhteistyöpöytäkirjan valmistelu

Valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen pilotti Päijät-Hämeessä 2022 – 23	Alueellisen projektiryhmän työn koordinointi VM:n erityisvaltionavustushankkeen tuella. Päijät-Hämeen liitto koordinoi uudistuksen edistymistä tuottamalla puheenjohtaja ja sihteeri resurssin projektiryhmälle.	Alueellisen suunnitelman valmistuminen helmikuun loppuun 2022. Suunnitelman toimeenpanon tukeminen 2022-2023 ja esitetyn tavoitetilan edistyminen suunnitelman mukaisesti yhteistyössä valtion viranomaisten kanssa.	Alueellinen suunnitelma valmistui keväällä 2022 ja toimintaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti yhteistyössä maakuntaliiton johtaman alueellisen projektiryhmän koordinoimana.
Vahvistaa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteita ja käytäntöjä Päijät-Hämeessä	Päijät-Hämeen hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 toimeenpano ja seuranta. Yhteistyön vahvistaminen kuntien, tulevan hyvinvointialueen ja muiden hyte-työtä tekevien tahojen kesken	Päijät-Hämeen hyvinvointijohtamisen rakenteet on vahvistettu ja yhteistyökäytännöistä on sovittu. Itsearviointi hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta tehty.	Päijät-Hämeen hyte-työn rakenteet on vahvistettu. Yhteistyökäytäntöjä on sovittu, mutta työ jatkuu edelleen. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumisen itsearviointi on tehty ja se esitetään hyvinvointialueen 2022 raportissa.

Lautakunnan arvio:

Edunvalvonnalle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että Päijät-Hämeen ja Lahden hallitusohjelmataavoitteet valmisteltiin laajassa yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi on positiivista, että yhteiset edunvalvontatoimet valmisteltu ja toteutettu tiiviissä yhteistyössä Lahden kaupungin sekä Etelä-Suomen maakuntien kanssa.

Yhteenvedo:

Tarkastuslautakunta toteaa huomionaan, että liitto on huolehtinut pääosin hyvin alueellaan maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua tehtävistä, aluepoliittisessa lainsäädännössä määrätyistä tehtävistä sekä muulla lainsäädännöllä määrätyistä tehtävistä, edunvalvonnasta ja jäsenkuntien sille antamista tehtävistä.

Maakunnan kehittämisen ja yhteistyön keskuksena Päijät-Hämeen liitto vastaa jäsenkuntia ja niiden väestöä palvelevasta maakunnallisesta suunnittelu- ja kehittämistyöstä sekä edunvalvonnasta. Viime vuonna merkittävästi muuttunut toimintaympäristö heijastui myös liiton toimintaan. Aluesuunnittelun puolella energiakriisi vauhditti mm. keskustelua uusituvista energialähteistä ja niihin liittyvistä kaavoitus- ja lupakäytännöistä. Esillä olivat mm. tuuli- ja aurinkovoima sekä vety- ja biotalouden ratkaisutkin. Myös aluekehityksen ja edunvalvonnan puolella näkyi selvästi maakunnan toimijoiden tarve löytää keinoja muuttuneen toimintaympäristön tuomiin haasteisiin.

Palo- ja pelastuslaitos on toiminut omien tavoitteiden ja pelastuslain mukaan johdonmukaisesti ja tavoitteet hyvin saavuttaen. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukainen pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023. Liiton tulee suorittaa pelastuslaitoksen loppuselvitys ja se valmistunee vuoden loppupuolella. Kunnille palautetaan loppuselvityksen ylijäämä ja alijäämä laskutetaan kunnilta.

Strategiset tavoitteet

Strategian linjausten toteutumiset	Toteutuminen
<p>1. Vetovoimainen maakunta vetää asukkaita, yrityksiä ja vierailijoita, jotka lisäävät maakunnan elinvoimaa, vaurautta ja hyvinvointia.</p>	<p>Päijät-Hämeessä tehtiin kuntien kanssa aktiivisesti vuoden 2022 aikana Lahden kaupunkiseutusuunnitelma (KSS) ja Päijät-Hämeen rakennemallityötä. Sidosryhmien ja maakuntalaisten osallistumisen kautta on kartoitettu nykytila, tavoitteet, laadittu runsaasti selvityksiä ja esitelty luonnosvaihtoehdot ennen kuin laitetaan KSS ja rakennemalliehdotus nähtäville vuoden 2023 keväällä. Valmistelua on tehty maltilliseen kasvuun perustuen. Maakunnassa on toteutettu paljon teollisuuden ja julkisten palvelujen investointeja vuoden 2022 aikana, joissa hanketoiminnalla ja sidosryhmillä on ollut roolia vuoden aikana maakunnan liiton oman edunvalvontatyön lisäksi. Onnistumisia on saatu mm. koulutuksen uusiin avauksiin ja eri klustereiden kasvuun tukevia yhteistyömalleja kehittämällä, kuten yhteiskäyttöisen laboratoriot ja TKI-ympäristöt.</p>
<p>2. Uudistumiskyky tarkoittaa valmiutta ennakoita muutoksia ja reagoida niihin alueen asukkaita hyödyttävällä tavalla.</p>	<p>Uudistumiskyvystä on hyvä esimerkki Lahti GEM (Lahden seudun sähköisen liikenteen klusteri) on yritysten, tutkimus- ja oppilaitosten sekä kaupunkien yhteistyöalusta liikenteen vihreän sähköistymisen teknologioiden ja ratkaisujen kehittämiseksi. Valtion ja liiton avustuksella klusteri on saanut kasvuvauhtia vuoden 2022 aikana ja sen veturiyrittäjä Kempower hyppäsi autotalisarjasta pörssiin ja miljardiluokkaan. Asikkalan Rapalan tehtaan lakkauttamisen takia on rakennettu rakennemuutosohjelmaa, joka sopii pienemmän paikkakunnan tarpeisiin etsiä uusia ratkaisua työllisyyden ja osaamisen kasvuun. Hollolan kierrätyspuiston edistäminen on hidastunut valitusten takia. Venäjän hyökkäyssota aiheutti ongelmia energia-alaan ja huoltovarmuuden kysymyksiin. Tuulivoima-alueita on selvitelty ja laajemmista aurinkovoima-alueista haettiin hanketta.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vetovoimainen uusien tulijoiden maakunta • Pitovoimainen maakunta • Uudistumiskykyä vahvistava koulutus ja TKI-toiminta • Uudistumiskykyä yhteistyöllä yrityksille, kunnille ja asukkaille • Uudistumiskykyinen hiilineutraali Päijät-Häme 2030 	<p>Uudet investoinnit, uudet työpaikat, matkailun elpyminen ja muuttovoitto olivat Päijät-Hämeelle tyyppillistä vuoden 2022 aikana.</p> <p>Maakunnan pitovoima on parantunut, kun koulutustarjonta ja työllisyysaste on noussut alueella vuoden 2022 aikana.</p> <p>Päijät-Hämeen TKI-kasvoi vahvasti vuoden 2021 aikana ja saavutti lähes 100 milj. euron tason. TKI-kasvussa yritysten merkitystä korostettiin ja kv-osaajia pyritään työllistämään, kun kotimaasta ei tekijöitä löydy (MYR).</p> <p>Vuoden 2022 aikana käynnistyi EURA2021-hallintajärjestelmän ongelmista huolimatta uusi rakennerahasto-ohjelmakausi 2021–2027 ja toteutettiin elvytyksen rahoitusta React EU – rahoituksen avulla. Digitaalisuutta edistäviä hankkeita käynnistyi runsaasti.</p> <p>Päijät-Hämeen ja etenkin Lahden hiilineutraalisuustavoitetyö sai tunnettavuutta vihreän pääkaupunkivuoden aikana. Alueella on jatkunut yhteinen verkostoyhteistyö kestäväan kasvuun liittyen ja uutta päivitettyä tiekarttaa ryhdyttiin laatimaan vuoden 2022 aikana.</p>
<p>Päijät-Hämeen maakunnan älykkään erikoistumisen kärjet ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sportti • Ruoka ja juoma • Valmistus 	<p>Päijät-Hämeen liitolla on käynnistynyt vuoden 2022 lopulla EAKR-hanke, jolla syvennetään älykkään erikoistumisen kärkiä ja niihin liittyvien klusterien toimintaa aktivoimaan kansallisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä.</p> <p>Lahti Sports Hubin on jo nyt kansainvälinen verkosto, jossa on paikallinen verkostotyö ja tapahtumat yritysten käytössä. Hankkeita mm. Lahdella, Lahti Regionilla, LADECilla, LABilla ja Vierumäellä, joissa mukana myös Pajulahti.</p> <p>Ladecin FoodHub-hanke keskittyy ruoka- ja juomateollisuuden pk-yritysten kansainvälistymisväylän rakentamiseen ja pilotointiin, verkostoyhteistyön kehittämiseen sekä alueen/toimijoiden tunnettuuden parantamiseen. Lisäksi muita hankkeita mm. LAB-ammattikorkeakoululle testiympäristön kehittämiseksi ja Salpauksella elintarvikealaan liittyen.</p> <p>Valmistuksen tukena on käynnissä mm. LADECin Jalosta yrityksen kasvuun</p>

<p>lisäksi läpäisee kestävyiden periaate</p>	<p>hanke, jossa rakennetaan pilotoitava kasvumalli Lahden seudun valmistavan teollisuuden yrityksille. LABin KEPA-hanke kartoittaa tuotekehitys- ja muotoilutarpeita Päijät-Hämeessä ja toteuttaa konkreettisia tuotekehityspilotteja valmistavan teollisuuden yritysten kanssa.</p> <p>Läpileikkaavat teema kestävyys edistyy tiekarttapäivityksissä ja teemaryhmätyössä. Päijät-Hämeen maakunta pääsi mukaan vuoden 2022 aikana CCRI-kiertotalousaloitteeseen ja Lahti 100 cities mission aloitteeseen, joissa on tähtäimessä Horisontti Eurooppa –ohjelman miljoonarahoitukset.</p>
---	--

Lautakunnan arvio:

Strategisille tavoitteille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Päijät-Hämeen strategisia tavoitteita on pääosin edistetty kanavoimalla rahaa erilaisille kestävä kehityksen ja alueen vetovoimaa lisääville hankkeille.

Vetovoimaa on edistetty Päijät-Hämeessä tekemällä kuntien kanssa aktiivista yhteistyötä Lahden kaupunkiseutusuunnitelman (KSS) ja Päijät-Hämeen rakennemallityön parissa. Yhteistyöllä on saatu aikaan koulutukseen uusia avauksia ja eri klustereiden kasvua tukevia yhteistyömalleja. Erityisen positiivisena asiana voidaan pitää Päijät-Hämeen TKI-toiminnan vahvaa kasvua.

Lautakunta näkee positiivisena, että uudistumiskykyä on saatu parannettua laatimalla yhteinen yhteistyöalusta liikenteen vihreän sähköistymisen teknologioiden ja ratkaisujen kehittämiseksi. Lisäksi laaditun rakennemuutosohjelman avulla on löydetty uusia ratkaisua työllisyyden ja osaamisen kasvuun.

Päijät-Hämeen älykkään erikoistumisen kärjet ovat sportti, ruoka ja juoma sekä valmistus. Älykäs erikoistuminen perustuu ajatteluun, että kaikilla alueilla on omat vahvuutensa. Liiton tulee edistää näitä vahvuuksia entistä voimakkaammin eri toimialojen, palvelujen ja teknologioiden välillä niin alueen sisällä kuin eri alueiden välillä.

Taloudelliset tavoitteet

Päijät-Hämeen liiton tilinpäätös osoittaa alijäämää 388 773,17 euroa, joka koostuu liiton 84 573,62 euron ylijäämästä ja pelastuslaitoksen 473 346,79 euron alijäämästä.

Liiton tilinpäätöksen ylijäämäisyyteen ovat vaikuttaneet muun muassa tiukka kulukuri, toteutumattomat rekrytoinnit ja ennakoimattomat tuotot.

Pelastustoimen tulos muodostui alijäämäiseksi. Henkilöstökuluissa oli ylitystä eniten ylityökustannuksissa. Aineiden ja tarvikkeiden osalta suurimmat ylitykset olivat polttoaineissa ja kalustossa. Vuokrien ylitys johtui budjetoinnin virheellisyydestä.

Liiton taseen ylijäämä on hyvä puskuri tulevien vuosien taloushaasteita vastaan. Liiton maksuvalmius on säilynyt edelleen hyvällä tasolla.

Maakuntavaltuusto teki 2.12.2022 kokouksessaan pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen purkamispäätöksen. Jäsenkunnat tekevät saman päätöksen omissa organisaatioissaan. Päätöksessä todetaan hyvinvointialueelle siirtyvät tase-erät, sopimukset ja vastuut. Lisäksi päätöksessä todetaan liitolle jäävät tase-erät ja velvollisuus tehdä loppuselvitys liikelaitoksen nettovarallisuudesta. Kunnille palautetaan loppuselvityksen ylijäämä ja alijäämä laskutetaan kunnilta.

Yhteenveto

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan Päijät-Hämeen liitto on huolehtinut hyvin siitä tehtävästä, minkä jäsenkunnat ovat sille perussopimuksessa määritelleet.

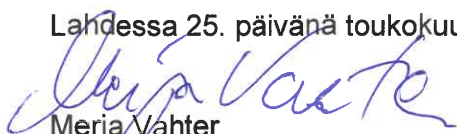
Vuonna 2022 uutena kehittämisjohtajana aloitti Juha Hertsi, johdon sihteerinä Hannele Järvelä, edunvalvontajohtajana Antti Kalliomaa ja aluekehityspäällikkönä Riika Kivelä.

Tarkastuslautakunta kiittää liiton ja pelastuslaitoksen henkilökuntaa vuoden 2022 aikana tehdystä työstä.

Viranomaisena se ei ole saanut huomautuksia tehtävien hoidosta. Tilintarkastajan kertomuksen mukaan kuntayhtymän hallintoa on hoidettu lain ja maakuntavaltuuston linjaamien päätösten mukaisesti sekä sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Valtionosuuksien perusteista ja käytöstä annetut tiedot ovat oikeita ja tilinpäätös on laadittu viranomaistoimintaa koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti, antaen oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta ja talouden vastuista.

Tarkastuslautakunta esittää maakuntavaltuustolle tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä sekä yhtyy hallituksen esitykseen tilikauden tuloksen käsittelystä niin Päijät-Hämeen liiton kuin Päijät-Hämeen palo- ja pelastuslaitoksen osalta.

Lahdessa 25. päivänä toukokuuta 2023

Merja Vahter
puheenjohtaja

Pasi Karjalainen
varapuheenjohtaja

Leea Jokinen
jäsen